

Kotoutumisen edistämisen palvelujen yhteistyösopimus

579/04.03.00/2022

HYTY 18.02.2026 § 10

Valmistelija

Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Tiina Kemppainen,
puh. 050 564 0008, tiina.kemppainen@forssa.fi

Laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023) määrittää kotoutumisen edistämisen lakisääteiset sisällöt ja reunaehdot sekä kunnan vastuut ko. toimintaan liittyen. Lain mukaiset palvelut tukevat maahan muuttaneiden kotoutumista ja mahdollisuuksia osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Kaiken kaikkiaan laki kattaa keskeiset palvelut ja periaatteet sujuvan kotoutumisen prosessin toteuttamiseksi. Kotoutumislain tarkoituksena on myös edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken.

Ennen vuoden 2023 hyvinvointialueuudistusta kotoutumista edistävien lakisääteisten palvelujen järjestäjä Forssan seudulla oli sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä. Em. uudistuksen voimaantultua lakisääteinen vastuu kotoutumispalveluista jakautui kuntien, hyvinvointialueiden ja työvoimaviranomaisen eli työllisyysalueiden kesken, kuntien ollessa pääsääntöisesti vastuussa ko. palvelujen järjestämisestä.

Edellä kuvatussa tilanteessa Forssan seudun kunnat päätyivät toteuttamaan kotoutumispalvelut vastuukuntamallilla yhteistyösopimukseen perustuen siten, että Forssan kaupunki päävastuullisena toteuttajana vastasi palvelujen järjestämisestä. Ko. palveluja koskeva sopimus tuli voimaan 1.3.2023 ja se määriteltiin toistaiseksi voimassa olevaksi siten, että sopimuksen irtisanomisaika oli kuusi (6) kuukautta. Yhteistyösopimusta liitteineen sovittiin tarkastettavan tarvittaessa ja muutettavan kirjallisesti sopimalla.

Yhteisesti kuntien kesken sovituiksi kotoutumista edistävien palvelujen tavoitteiksi sopimuksessa määriteltiin

1. Vaikuttavat ja pitovoimaa lisäävät palvelut
2. Toimiva verkosto ja laadukas kotoutumisen tuki
3. Jatkuva kehittäminen ja ennakoiva tilannekuva.

Kotouttamispalveluissa tehdään laajaa yhteistyötä kuntien peruspalvelujen, eri viranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa sekä valvotaan seudun etua uudistuksissa.

Huomioitavaa on, että vajaa vuosi yhteistyösopimuksen mukaisen toiminnan aloittamisesta Humppilan kunta irtisanoi osaltaan ko. sopimuksen (Humppilan kunnanhallitus 20.11.2023, § 248).

Sopimuksen mukaisesti tavoitteita toteutettaessa on yhteistyötä tehty kuntien peruspalvelujen kanssa tehdyn yhteistyön ohella myös muun muassa Kanta-Hämeen hyvinvointialueen kotoutumispalvelujen, vastaavan aluehallintoviranomaisen, TE-toimiston ja sittemmin TyöHämeen työllisyysalueen sekä muiden kotoutumista edistävien toimijoiden kanssa. Kuntien kannalta on keskeistä, että yhteistyösopimuksen ohella jokaisella kunnalla on ollut voimassa oleva sopimus vastaavan aluehallintoviranomaisen kanssa (vrt. 31.12.2025 saakka Hämeen ELY-keskus ja 1.1.2026 alkaen Sisä-Suomen Elinvoimakeskus).

Sopimuksen uudelleen tarkastelun ja ajantasalle saattamisen valmistelu aloitettiin vuoden 2025 lopulla. Ajantasaistamista puolsi sopimukseen kirjattujen tietojen vanhentuminen (vrt. Humppilan kunnan irtautuminen sopimuksesta sekä aluehallintouudistuksen mukainen aluehallintoviranomaisen muutos) sekä kuntien ko. palveluun liittyvien maksuosuuksien määrittely seurannan ja arvioinnin perusteella uudelleen.

Yhteistyösopimuksen tarkistamisprosessin aikana Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta linjasi, että ennen sopimuksen hyväksymistä selvitetään Humppilan kunnan kanta mahdollisesta sopimukseen uudelleen liittymisestä. Humppilan kunnanvaltuusto on 12.2.2026 pidetyssä kokouksessaan käsitellyt ko. sopimukseen liittymistä ja tehnyt myönteisen päätöksen sopimukseen uudelleen liittymisestä. Näin ollen nyt hyväksyttävänä oleva sopimus on laadittu kaikkien Forssan seudun viiden kunnan alueelle.

Käytännössä ajan tasaistettu sopimus sisältää edelleen kunnallisten kotoutumispalvelujen johtamisen, koordinoinnin ja keskeisten kotoutumispalvelujen tuottamisen kaikille sopimuskunnille Kotoutumisohjelman mukaisesti sovittuja yhteistyörakenteita etenkin hyvinvointialueen ja työllisyysalueen kanssa hyödyntäen. Palvelut järjestetään Forssan Hyvinvointi ja kehitys -palvelualueen kotoutumista ja asettautumista edistävässä Kotouttamo -yksikössä. Ajan tasaistetussa sopimuksessa palvelun kustannustenjako perustuu edelleen kuntien vieraskielisen väestön määrän ja kuntien väestömäärän väliseen suhteeseen, mutta painotusta on muutettu ja se tapahtuu jatkossa 80/20-suhteella. Sopimuskuntien maksuosuuksien määrään uusi painotus vaikuttaa Forssan kaupunkia lukuun ottamatta maksuosuuksia alentavasti. Sopimus laaditaan edelleen toistaiseksi voimassa olevaksi, mutta nyt kahdentoista (12) kuukauden irtisanomisajalla. Nyt hyväksyttäväksi esitettävä sopimus korvaa 1.3.2023 voimaan tulleen vastaavaa yhteistyötä koskevan sopimuksen.

Kotoutumisen ja asettautumisen edistämisen ajantasaistettua kuntasopimusasiakirjaa liitteineen esitellään kokouksessa.

Esittelijä

Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Kemppainen Tiina

Päätösehdotus	Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta hyväksyy osaltaan kotoutumispalvelujen järjestämisen ajantasaistetun yhteistyösopimuksen esittää kaupunginhallitukselle, että se 1. hyväksyy osaltaan kotoutumispalvelujen järjestämisen ajantasaistetun yhteistyösopimuksen 2. pyytää Humppilan, Jokioisten, Tammelan ja Ypäjän kuntia osaltaan hyväksymään ko. sopimuksen
Päätös	Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.